

P ř e d k l á d a c í z p r á v a

pro Parlament České republiky

Předkládá se Parlamentu ČR, v souladu s níže uvedenými usneseními vlády, návrh na vyslovení souhlasu s ratifikací Dohody mezi Českou republikou a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o ukončení platnosti Dohody mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spojeného království Velké Británie a Severního Irska o podpoře a ochraně investic, podepsané v Praze dne 10. července 1990 a změněné výměnou nót provedenou v Praze dne 23. srpna 1991 a 24. října 1991 (dále jen “Dohoda o ukončení platnosti”), která byla sjednána formou výměny nót.

Vláda České republiky přijala usnesení č. 853 ze dne 9. července 2008, kterým vyslovila souhlas s postupem České republiky při ukončování platnosti dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic, které Česká republika uzavřela s členskými státy Evropské unie. V návaznosti na toto usnesení přijala vláda usnesení č. 1529 ze dne 1. prosince 2008, kterým vyslovila souhlas se sjednáním smluv o změně a ukončení platnosti dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic, které Česká republika uzavřela s členskými státy Evropské unie, výměnou verbálních nót s tím, že tyto smlouvy po jejich sjednání již nebudou vládě znovu předkládány.

I.

Po vstupu České republiky do Evropské unie se staly dohody o ochraně a podpoře investic uzavřené mezi členskými státy EU (dále jen „intra EU BITs“) nekompatibilní s právem EU. Evropská komise všem členským státům EU tedy doporučila, aby zvažily další platnost svých intra EU BITs.

S ohledem na zmíněné doporučení Evropské komise schválila vláda České republiky usnesením č. 853 ze dne 9. července 2008 postup při ukončování platnosti dohod o ochraně a podpoře investic, které Česká republika uzavřela se členskými státy Evropské unie. V návaznosti na schválený postup doporučila vláda ČR usnesením č. 1529 ze dne 1. prosince 2008 prezidentu republiky, aby zmocnil ministra zahraničních věcí ke sjednání smluv o změně a ukončení platnosti dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic, které ČR uzavřela se členskými státy Evropské unie, ve zjednodušené formě, tzv. výměnou verbálních nót. V části IV. shora uvedeného usnesení č. 853 je pak uveden seznam dvoustranných investičních dohod, které mohou být tímto způsobem ukončeny. Česko-britská investiční dohoda je pod bodem 23 této části usnesení. Dle bodu I., odstavce 2 usnesení vlády č. 1529 ze dne 1.12.2008 se tento materiál již ve vládě nemusí znovu projednávat.

Dalším významným podnětem, který zásadně urychlil proces ukončování platnosti intra EU BITs, bylo vydání rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci Achmea (C-284/16 ze dne 6. března 2018, dále jen „rozhodnutí Achmea“). Soudní dvůr EU v tomto rozhodnutí uzavřel, že rozhodčí doložky obsažené v intra EU BITs, jsou v rozporu s unijním právem. V důsledku rozhodnutí Achmea pak vyvstala velmi naléhavá potřeba uvést všechny intra EU BITs do souladu s unijním právem.

Ke sjednání ukončení platnosti stávající česko-britské investiční dohody rovněž přispělo přistoupení České republiky a Spojeného království k politickému prohlášení zástupců vlád členských států o právních důsledcích rozsudku Soudního dvora v rozhodnutí Achmea a o ochraně investic v Evropské unii, kdy se podpisem Deklarace o právních dopadech rozhodnutí Achmea na intra-EU BITs, podepsané v Bruselu dne 15. ledna 2019, členské státy EU přihlásily k plnému respektování rozhodnutí Achmea. Přestože již Spojené království není v době sjednávání této Dohody o ukončení platnosti česko-britské investiční dohody členským státem EU, je nevyhnutelné, s ohledem na rozsudek Achmea, zajistit ukončení platnosti stávající investiční dohody bez zbytečného odkladu a pokud možno vzájemnou dohodou, za předpokladu vyloučení použití ochranné lhůty.¹

Pro úplnost je nutno uvést, že Česká republika předložila Spojenému království již v minulosti návrh na ukončení platnosti stávající bilaterální investiční dohody vzájemnou dohodou, včetně vyloučení použití ochranné lhůty, a to celkem ve třech vlnách. První vlna se uskutečnila v první polovině roku 2009, druhá v první polovině roku 2016 a třetí ve druhé polovině roku 2018. Spojené království na tyto nóty reagovalo pouze v roce 2009, a to negativně, další dvě nóty zůstaly bez odezvy.

II.

Ze strany Evropské komise (DG FISMA) byl členským státům, které mají stále platnou investiční dohodu se Spojeným královstvím, doporučen postup jednostranného ukončení platnosti Dohody výpovědí. V březnu 2021 se však podařilo s britskou stranou dohodnout, že se platnost stávající bilaterální investiční dohody ukončí dohodou obou smluvních stran, a to prostřednictvím výměny nót a za předpokladu vyloučení použití tzv. ochranné lhůty. Po té, co byl na expertní úrovni finalizován text obou nót (nóty Spojeného království jako iniciační a nóty ČR jakožto odpovědní), ČR obdržela od britské strany nótu č. 08/2021 ze dne 4. května 2021, ve které navrhuje ukončení platnosti Dohody mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spojeného království Velké Británie a Severního Irska o podpoře a ochraně investic, podepsané v Praze dne 10. července 1990 a změněné výměnou nót provedenou v Praze dne 23. srpna 1991 a 24. října 1991, současně s návrhem vyloučit aplikovatelnost tzv. ochranné lhůty upravené v článku 14 (třetí věta) Dohody. Česká strana tento návrh plně přijala a nótou čj. 123762-12/2020-MPO ze dne 12. května 2021 s ukončením platnosti stávající investiční dohody vzájemnou dohodou souhlasila, a to včetně vyloučení aplikace tzv. ochranné lhůty.

Z ujednání smluvních stran tedy plyne, že se na investice existující ke dni ukončení platnosti stávající česko-britské investiční dohody již nebude vztahovat žádná původně smluvená ochrana podle této dohody. Zrušení této ochranné lhůty eliminuje riziko případného mezinárodního rozhodčího řízení, které by mohl investor jedné smluvní strany zahájit proti druhé smluvní straně po dobu dalších patnácti let od ukončení platnosti předmětné investiční dohody.

Dohoda o ukončení platnosti byla sjednána ve zjednodušené formě, tzv. výměnou verbálních nót. Nóta Spojeného království a následná odpovědní nóta ČR vytvořily Dohodu o ukončení platnosti, která vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po dni doručení

¹ tzv. sunset clause neboli ochranná lhůta, která je sjednaná ve třetí větě článku 14 stávající česko-britské investiční dohody, který stanoví, že pro investice uskutečněné před ukončením platnosti této Dohody, zůstanou ustanovení této Dohody účinná po dobu 15 let od data ukončení platnosti.

pozdějšího oznámení, potvrzujícího splnění požadavků vnitrostátního práva nezbytných pro její vstup v platnost.

K tomuto datu bude také ukončena platnost stávající česko-britské investiční dohody. Obě verbální nóty byly sjednány v jazyce anglickém.

III.

Dohoda o ukončení platnosti je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu České republiky, se závazky vyplývajícími z členství České republiky v Evropské unii, se závazky převzatými v rámci jiných platných smluv a s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Dohoda o ukončení platnosti náleží, stejně jako původní investiční česko-britská dohoda, do kategorie prezidentských smluv. V souladu s článkem 49 Ústavy České republiky se proto Dohoda o ukončení platnosti předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu a poté podle článku 63 Ústavy k ratifikaci prezidentu České republiky.

Uzavření a provádění Dohody o ukončení platnosti nebude mít dopad na státní rozpočet.

V Praze dne 22. června 2021

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.